

Rumunija i Moldavija teze pomirenju

Author: [Marian Chiriac](#)

Sporazum koji su potpisale dve susedne zemlje, koje vec duze vreme imaju zategnute odnose, mogao bi pomoci njihovim nastojanjima da se integrisu u Evropsku zajednicu.

Vest je predstavljala pravo iznenadjenje. Posle sedam godina pregovaranja, ministri spoljnih poslova Rumunije i susedne Moldavije konacno su proslog meseca potpisali sporazum izmedju ove dve zemlje.

Rumunski ministar spoljnih poslova, Petre Roman, zadovoljan je sporazumom i kaze da ce doprineti jacanju stabilnosti Evrope. Ipak, njegov optimizam razlikuje se od opsteprihvacenog misljenja da se nista nije postiglo da bi se razresio dugogodisnji spor izmedju dve zemlje.

Moldavija i Rumunija vec duze vreme imaju zategnute odnose. Pre 1939.godine i pakta Molotov-Ribbentrop i kasnijeg prisajedinjenja Sovjetskom Savezu, Moldavija, poznata pod imenom Bessarabia ili severna Bukovina, bila je deo Rumunije. Vecina Moldavaca govori jezikom koji je veoma slican rumunskom, iako je posle referendumu ovaj jezik uveden u Ustav kao "moldavski".

U toku nedavnih pregovora, rumunske diplomate zahtevale su da se odbaci Molotov - Ribbentrop pakt i prizna ilegalno odvajanje Moldavije od rumunske drzave. Moldavci su se ovom protivili zbog toga sto bi se na taj nacin ponistilo njihovo proglasavanje nezavisnosti od Sovjetskog Saveza 1991. godine. Ne iznenadjuje sto se ovom pitanju nije posvetilo dovoljno paznje u samom sporazumu.

Ista politicka nekompetentnost uocljiva je u opisu odnosa izmedju dve zemlje kao "privilegovanih". Bucharest se zalagao za "bratski sporazum" i spominjanje "dve rumunske drzave", sto nije bilo prihvatljivo za Chisinau.

Pitanje jezika je takodje ostalo nereseno. Dugogodisnji pregovori vodili su se oko toga na cijem ce jeziku biti pisan sporazum. Sporazum je pisan na rumunskom, ali je Moldavija insistirala da se upotrebi i njen jezik.

Delikatna pitanja oko granicnih sporova bice razresena kasnije, iako je "princip nepovredivosti granica" naznaceni u sporazumu.

Izvori u Rumuniji govore o tome da nije odbaceno menjanje granica (ponovno ujedinjenje), posto, sudeci po izvestaju radija "Slobodna Evropa", "Helsinski konacni dekret predvidja mogucnost mirnog menjanja granica, uz sporazum obe strane".

Uprkos tih problema oba ministra spoljnih poslova rekla su da postignuti sporazum predstavlja uspeh. "Ozakonjen je specijalni odnos izmedju dve zemlje", rekao je moldavski ministar spoljnih poslova Nicolae Tabacaru. Roman je obecao Moldavicima da ce im Rumunija pruziti pomoc i "medjunarodnim naporima da se obezbedi suverenitet i teritorijana nepovredivost zemlje".

Sporazum moraju odobriti predsednici Moldavije i Rumunije kao i parlamenti obe zemlje. Ocekuje se da ce ga opozicione partije, narocito nacionalisticke, kritikovati. Mnogi ga smatraju nekom vrstom kompromisa koji nista ne resava. U stvarnosti, medutim, ovaj sporazum predstavlja pozitivan korak za obe zemlje u njihovim nastojanjima da pristupe Evropskoj zajednici.

Pokazivanjem spremnosti da resi probleme sa svojim susedima, Rumunija poboljsava izgleda da udje u Evropsku uniju. Moldavija ce takodje imati koristi u nastojanju da obezbedi status vanredne clanice EU i postane mnogo aktivniji clan Balkanskog pakta za stabilnost jugoistocne Evrope.

Ovaj sporazum dolazi u momentu kada uprkos bliskim ekonomskim i kulturnim vezama, odnosi izmedju Moldavije i Rumunije lebde izmedju prijateljstva i neprijateljstva. Sporazum izmedju ove dve zemlje predstavlja ujedno i priznanje obe strane da ce do pomirenja doci u kontekstu sire evropske integracije.

Marian Chiriac je redovni dopisnik IWPR.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/rumunija-i-moldavija-teze-pomirenju>